

bals i municipals. No obstant, la situació actual demana ja a les diferents opcions polítiques l'elaboració de programes municipals concrets: El pas imminent a la democràcia voldrà dir la presentació clara d'objectius concrets de govern a una col·lectivitat.

Existeixen, no obstant això, programes reivindicatius corresponents a moviments socials que els han elaborat i els han adoptat com a seus. Aquests moviments socials, de caire urbà, han pres formes organitzatives concretes i avui apareixen, no solament com a importants dinamitzadors del procés de canvi, sinó que es projecten en una societat democràtica com un dels components bàsics per tal d'aconseguir l'articulació de la democràcia de base i la democràcia representativa.

Aquests moviments urbans, nascuts moltes vegades a l'entorn de problemes concrets o de reivindicacions espontànies, en una organització democràtica municipal necessiten d'un ple reconeixement de la seva pròpia entitat i de les funcions socials, d'equipament, etc., que són capaços de realitzar, al mateix temps que cal que disposin de canals suficients de control i de fiscalització sobre la gestió municipal. Això només és possible aconseguir-ho en el marc d'una plena descentralització i representativitat de la vida municipal. D'aquesta manera, la conjunció entre la democràcia de base i la democràcia representativa serà realment efectiva i àmplia, i farà possible la participació i el control popular en la construcció d'una ciutat més igualitària.

Sens dubte ens trobem davant d'un problema, no tant administratiu o tècnic, com davant d'un veritable problema polític que inclou les característiques que ha de tenir la futura organització democràtica municipal: una autonomia que permeti que les funcions es puguin complir al nivell corresponent i una descentralització que ofereixi la possibilitat d'una major participació democràtica de tots els ciutadans, i el caràcter electiu i representatiu i revocable del consistori municipal, basat no en el sistema corporatiu, sinó en el protagonisme electoral dels partits o coalicions polítiques.

el jazz, una expressió musical

joan pàmies

La música més bonica que mai ha existit

(Igor Stravinski)

El Jazz subjuga, atreu, encisa i converteix el cos en quelcom que vibra.

(Leopold Stokowski)

S'ha celebrat, els darrers dies de juliol, la primera edició del Festival de Jazz de Sitges, que ha cridat la atenció dels aficionats, els quals s'han pogut delectar amb les exhibicions d'un clàssic com Lionel Hampton, un Sy Oliver, un Cootie Williams (un dels millors trompetes que ha tingut l'orquestra de Duke Ellington), i, també, enutjar amb l'escàndol produït per un decadent i amanerat Ray Charles.

Què és aquest fenomen musical que aconsegueix (esporàdicament, donada l'escassetat de recitals i concerts) provocar uns xivarris tan grans i que s'anomena Jazz?

Possiblement avui ens trobem amb una notable confusió a l'hora d'intentar delimitar i definir què s'entén per música de jazz, dins quines coordenades es mou aquest tipus d'expressió musical i com es podria arribar a fer-ne una definició estètica. El desconeixement és gairebé total.

Estem immersos dins un batibull de música electrònica, de la qual formen part important la improvisació i el ritme accentuat (característiques pròpies del jazz).

Aquesta diem que és la música del nostre temps, la música "explosiva", la música que fa vibrar, la música "rock", que caracteritza la nostra època tecnificada i neurotizant. Realment és cert, però la major part d'aquestes innovacions musicals provenen de l'univers jazzístic, beuen en les fonts de la música negra, de la sovint mistificació d'aquesta, de manera que de no existir el jazz segurament la música actual seria ben diferent.

Què és en essència aquesta música? Quins són els seus orígens? El jazz neix amb l'esclavitud del negre americà. El jazz és en principi el crit d'angoixa i de queixa d'un home oprimat, que, per alleugerir les seves desgràcies, canta individualment i col·lectivament (blues i espirituals). Ens trobem, doncs, en un principi amb una expressió musical de signe vocàlic, a la qual segueix una segona fase de signe coral. Després, quan el negre coneix els instruments del blanc, els emprarà, i posarà al cant el contrapunt instrumental. Però mentre el blanc, dins la seva música de quatre temps, n'accentua el primer i el tercer —fet que dóna rigidesa a l'expressió— l'home negre

n'accentuarà el segon i el quart, donant-li més calor, més espontaneïtat i més adaptabilitat. El ritme també es canvia, es fa més repetitiu i vibrant, característiques de la música negra africana.

El jazz és, doncs, "una manifestació musical integrada desproporcionalment per elements sonors del complex negre-americà, amb reminiscències africanes i per elements diatònics d'indubtable origen europeu" (1).

Estrictament no podríem dir que el jazz sigui música, si considerem aquesta com una manifestació mesurada, pautaada, "composta", en una paraula. El jazz és, essencialment, una manifestació del sentiment de l'home davant unes circumstàncies vitals que utilitza el so per manifestar-se.

Essent la veu el mitjà d'expressió propi d'aquest estat d'ànima, no és estrany que quan el negre descobreix els instruments del blanc es fixi principalment en els que podríem anomenar d'alè o de vent. L'instrument es converteix així en una extensió de la veu humana. D'ací la importància de la "inspiració", de la "improvisació", en el jazz. I d'ací també la diferència entre el jazz i la música occidental. A la música "composta", reglada, oposa el jazz la fugacitat d'una interpretació momentània, provocada per un estat emocional concret. Ací radica la gran força i la gran bellesa del jazz que, en els seus moments de "explosió emotiva", comunica quelcom impossible d'ésser comunicat per altres mitjans.

De tot el que hem dit fins ara es desprèn la importància que l'interpret té en aquest tipus de música. Enfront del respecte que la partitura mereix a l'interpret de música clàssica, l'interpret de jazz oposa la seva pròpia partitura, feta de creació contínua i efímera. Es, doncs, una oposició "compositor"- "autor-interpret" entre ambdues expressions musicals.

S'ha atribuït sovint a la música de jazz una decidida influència sobre la música clàssica. Asseveració no gens certa si tenim en compte el que hem exposat anteriorment. El jazz només ha influït sobre el jazz, com ho reconeixen avui la majoria de crítics. Si la música tradicional ha adoptat fórmules melòdiques o rítmiques

provinents del jazz, ha estat una cosa externa que no ha transcendit a l'esperit de les composicions.

Tampoc no és cert que la música de jazz hagi actuat sobre les darreres experiències "aleatòries" que juguen amb la improvisació del moment: l'harmonia fonamentada en un estricte diatonisme, característica del jazz, no la trobem en aquestes elucubracions musicals.

Malgrat tot, no es pot negar que hi ha hagut l'intent per part de compositors clàssics d'acostar-se a l'atractiu i fascinant món del jazz. Recordem la **Simfonia del nou món**, de Dvorak, el **Prélude et Blues**, de Honegger, les composicions dels americans Gershwin (**Rapsody in Blue**), Copland i Gofre. Aproximació que ha estat, sens dubte, fecunda per a la revitalització de la nostra encarcarada música sàvia.

Un altre aspecte a tenir en compte és l'esgotament que molts musicòlegs atribueixen a la música de jazz. Es cert que el jazz ha experimentat una evolució constant des dels seus inicis fins ara i ha passat ràpidament per diverses etapes expressives: això ha pogut portar a un corredor sense sortida. Des de les primeres manifestacions instrumentals, amb la creació de les primeres "Bands", a principis de segle a New Orleans, fins a les darreres experiències del "free-jazz" només han passat setanta anys i en aquest lapse de temps hem trobat moviments dins del jazz tan diversos com el "Hot", amb força swing i unitat rítmica (és l'època de les grans orquestres: les de Duke Ellington, Count Basie, Benny Goodman, etc.); el "Be-Bop", molt més elaborat, amb un conjunt dinàmic polirítmic i un atonalisme evident (Dizzy Gillespie, Charlie Parker...); el "Cool", intel·lectualitzat i, segons alguns massa allunyat del veritable jazz (Miles Davis, Gerry Mulligan, Modern Jazz Quartet...) i el "Free-Jazz", on l'autonomia dels diversos sons i la atonalitat juguen un paper fonamental (Ornette Coleman, John Coltrane, Charlie Mingus, només per citar alguns dels seus màxims exponents).

Un altre problema a plantejar-nos és la grollera i absurda separació que s'ha fet, per part d'un sector de la crítica, entre el jazz i la realitat socio-política del negre

americà, deixant aquesta música reduïda a una estricta expressió sonora, quan això no és del tot cert. El jazz ha estat una força creadora oprimida/reprimida que avui fa seva una part de l'esperit reivindicador dels drets de l'home de color, del moviment que s'anomena "Black Power" (2).

Resumint: podem dir que per acostar-nos a l'univers del jazz cal tenir en compte aquests sis punts fonamentals:

1. La música de jazz prové de la unió d'elements afro-americans i europeus.
2. Es una manifestació del diapasó sentimental.
3. La improvisació hi té una importància bàsica.
4. No ha influït substancialment sobre la música dita clàssica.
5. Ha sofert una evolució molt ràpida.
6. No ha estat una manifestació apolítica.

Acabarem amb l'opinió (3) de dos homes del jazz: Mezz Mezzrow i Archie Shepp (ambdós músics):

"El jazz no ha deixat d'evolucionar; però el dia que hagi evolucionat massa deixarà d'ésser jazz". (M. Mezzrow).

"El jazz és una de les aportacions socials i estètiques més significatives d'Amèrica... Està en contra de la guerra, en contra de la del Vietnam; està a favor de Cuba; està a favor de l'alliberament de tots els pobles. Aquesta és la naturalesa del jazz. No és necessari anar a cercar més lluny. Per què? Doncs perquè el jazz és una música nascuda de l'opressió, nascuda de la servitud del meu poble". (A. Shepp).

NOTES

(1) VALL GORINA: **La música contemporània i el públic**. Ed. 62.

(2) CHARLES PHILIPPE I COMOLLI JEAN-LOUIS: **Free-Jazz, Black Power**. Ed. Anagrama.

(3) A "Down Beat Music 66" (Chicago, 1965), pàg. 20.

Per més informació:

SAENZ MIGUEL: **Jazz de hoy, de ahora**. Ed. Siglo XXI.

PANASSIE HUGUES: **Historia del verdadero jazz**. Ed. Seix y Barral.